

Zápis ze zasedání Rady Justiční akademie ze dne 8. 4. 2022

Účast: podle prezenční listiny
Hosté: Mgr. Ludmila Vodáková

Program:

- I. Projednání a schválení „Výroční zprávy za rok 2021“
- II. Návrh nových lektorů a vzdělávacích akcí dosud neprojednaných Radou
- III. Různé

V úvodním slovu JUDr. R. Fiala uvítal všechny přítomné členy Rady Justiční akademie, jakož i ředitelku Justiční akademie Mgr. Ludmilu Vodákovou, jako hosta.

Konstatoval, že Rada je v souladu s platným Statutem Justiční akademie a podle listiny přítomných způsobilá jednat a usnášet se (přijímat rozhodnutí).

V meziobdobí došlo k personální obměně Rady Justiční akademie. Ministr spravedlnosti JUDr. P. Blažek odvolal s účinností k 13. 2. 2022 z funkce členky a předsedkyně Rady prof. JUDr. I. Pelikánovou, DrSc., z funkce místopředsedy Rady Mgr. M. Fraňka. Mgr. M. Franěk zůstává i nadále členem Rady. S účinností od 14. 2. 2022 byli jmenováni ministrem spravedlnosti JUDr. Roman Fiala na funkci člena a předsedy Rady a JUDr. Jaroslav Bureš na funkci člena a místopředsedy Rady. Nově byl do funkce člena Rady s účinností k 24. 2. 2022 jmenován místopředseda Nejvyššího soudu JUDr. Petr Šuk.

V úvodním slovu JUDr. R. Fiala seznámil členy Rady se svými představami o fungování Rady. V souvislosti s novelou zákona o soudech a soudcích se významně rozšířily úkoly Justiční akademie a tím i její postavení doznalo jiného rozměru a významu. Mezi ně patří testování znalců, tlumočnicků a překladatelů, odborná příprava justičních kandidátů, psychologické testy a příprava návazného způsobu výběru budoucích soudců. To vše v úzké spolupráci s Ministerstvem spravedlnosti a s předsedy krajských soudů. Proto je nutné, aby Rada na tuto změnu zareagovala a napomohla tak ředitelce Justiční akademie k naplnění stanovených cílů; byla jí oporou. Bude tedy záležet na každém jednotlivém členovi Rady, zda zaujme roli pasivní či aktivní.

Předseda Rady JUDr. R. Fiala podrobil i mírné kritice novelu zákona o soudech a soudcích. Při její tvorbě bylo rezignováno na bipolaritu justičních čekatelů a asistentů. Výběrová řízení ať jsou sebelépe připravena, nenahradí zkušenosti, reálné schopnosti a neodhalí povahové rysy kandidátů. Výkon přípravné služby doposud umožňoval, aby způsobilost k výkonu soudce byla podrobně zkoumána a náležitě posouzena všemi, kteří se na ní podílejí. Takovýto způsob výběru je zárukou, aby na soudech byli lidé znalí, vyzkoušení jak odborně, tak lidsky. Předsedové soudů nesou největší odpovědnost za výsledky soudů, zejména ty krajší.

V současné době probíhá první etapa zkoušek justičních čekatelů a justičních kandidátů. S velkým zájmem jsou očekávány první výstupy z testů a psychotestů, na jejichž nové podobě se významnou měrou podílel prof. PhDr. R. Ptáček, Ph.D. MBA. Napsal nejen metodiku k psychologickým testům, ale sám se na jejich hodnocení bude aktivně podílet.

Předseda Rady také zmínil nedostatečné podílení se soudců Nejvyššího soudu na lektorské činnosti. Nejvyšší soud má z jeho pohledu velké rezervy. Dlouhodobě nedisponuje lektory, kteří by přednášeli agendu exekuční. Tuto oblast v současné době přednáší zejména JUDr. M. Kasíková. Doporučil proto oslovit JUDr. Z. Krčmáře, který je erudovaným odborníkem na dané téma. Naopak je to u agendy insolvenční. Ta je lektorsky zcela pokryta. Agenda občanského práva procesního je po ukončení lektorské činnosti JUDr. J. Bureše a JUDr. L. Drápala zcela neobsazená. Nabízí se oslovit Mgr. H. Zoubka, jehož přednášky na toto téma bývají velmi úspěšné. Při vhodném výběru obsahu témat vzdělávacích akcí a obsazení lektory Nejvyššího soudu se zapojením Nejvyššího soudu správního lze postupně dosáhnout názorového sjednocení judikatury.

Místopředseda Rady JUDr. J. Bureš doplnil, že dochází k proměně role Rady. Kompetence, které byly v souvislosti se změnou zákona o soudech a soudcích Justiční akademii přiřazeny, mění i roli Rady. Ta by měla být ředitelce nápomocna tím, že jí z počátku pomůže nastavit parametry změn, které budou minimalizovat improvizaci a zjednoduší a zrychlí procesy. JUDr. J. Bureš považuje za nutné po pololetí vyhodnotit poznatky a praktické zkušenosti a na základě těchto výstupů případně pozměnit koncepci vzdělávání v Justiční akademii.

Místopředseda Rady také do budoucna nevyločil, pokud se Justiční akademie v nových kompetencích osvědčí, převzetí či doplnění některých pravomocí z Ministerstva spravedlnosti (např. agendy přezkušující).

I. Projednání a schválení „Výroční zpráva za rok 2021“

Ředitelkou Justiční akademie předložená „Výroční zpráva za rok 2021“ je rozdělena do tří oblastí. První oblast je věnována vzdělávání a informacím o vzdělávacích akcích uplynulého roku 2021 a „novinkám“ v oblasti vzdělávání, i když vzdělávání bylo stále poznamenáno restrikcemi v souvislosti s prevencí šíření koronaviru SARS-CoV-2 (COVID 19). I přes počáteční nepříznivou situaci, která se postupně začala mírnit, Justiční akademie postupně přecházela z formy distančního vzdělávání na formu prezenční nebo kombinovanou (prezenčně - online); stále za snížené kapacity přednáškových sálů. Výroční zpráva obsahuje také výčet nových aktivit Justiční akademie, které vyplynuly jednak z nových potřeb justice a jednak z legislativních úprav, v jejichž důsledku se akademie podílí například na zkouškách znalců, tlumočnicků a překladatelů. Velké úsilí bylo věnováno nastavení parametrů odborné přípravy justičních kandidátů, kterou předpokládá novela zákona o soudech a soudcích. To vše ve spolupráci s Ministerstvem spravedlnosti ČR a s předsedy krajských a vyšších soudů (či jimi nominovanými místopředsedy).

Druhá část se týká statistických ukazatelů. Pro přehlednost a vypovídací schopnost „Výroční zpráva za rok 2021“ obsahuje celou řadu grafů a tabulek, z nichž je možné vyčíst například účast podle příslušnosti k soudům či státním zastupitelstvím, účasti podle místa konání, cílových skupin a dalších kritérií. V roce 2021 se podařilo Justiční akademii uskutečnit 638 vzdělávacích akcí různou formou, za účasti 12653 posluchačů.

Třetí část „Výroční zprávy za rok 2021“ je věnována hospodaření Justiční akademie s přidělenými rozpočtovými prostředky. Mimo jiné, v tabulkách a grafech jsou uvedeny informace např. o investicích, o výsledcích vnitřních a vnějších kontrol, o čerpání prostředků na zahraniční projekty v rámci Evropské unie a mnohé další.

JUDr. A. Maříková v obecné diskusi poděkovala Mgr. L. Vodákové za pečlivě zpracovanou a přehlednou výroční zprávu.

Co se týká obsahové stránky výroční zprávy, nebyly vzneseny žádné připomínky, pouze někteří členové Rady upozornili na drobné nedostatky technického charakteru.

V reakci ředitelka Justiční akademie uvedla, že tyto nedostatky na základě jednotlivých připomínek budou promptně odstraněny.

Usneseno:

Rada schvaluje „Výroční zprávu za rok 2021“ jako celek, avšak s přihlédnutím k připomínkám zejména technického charakteru, které budou ve zprávě Justiční akademii opraveny.

II. Návrh nových lektorů a vzdělávacích akcí nad plán dosud neprojednaných Radou Justiční akademie

Radě byl předložen k projednání a ke schválení materiál ředitelky Justiční akademie obsahující jednak jmenný seznam lektorů, kteří již přednášeli nebo budou přednášet na vzdělávacích akcích Justiční akademie a doposud nebyli jako lektoři schváleni a jednak výčet nových vzdělávacích akcí z oblasti trestní, insolvenční a manažerského vzdělávání.

V diskusi se prof. JUDr. A. Macková, Ph.D. dotázala na lektora - soudního znalce PhDr. J. Závoru, Ph.D. et Ph.D., v jakém oboru je znalec.

K dotazu prof. JUDr. A. Macková, Ph.D. náměstek ministra Mgr. M. Franěk doplnil, že PhDr. J. Závora, Ph.D. et Ph.D. se ve své znalecké činnosti věnuje písmoznalectví. Podle JUDr. F. Púryho, Ph.D. se jedná o velmi erudovaného člověka s velkým přesahem znalostí nad rámec svého oboru.

Podle některých členů Rady je činnost soudního znalce velmi složitá. V posledních letech jsou kritizováni za mnohé nedostatky a nesystémová řešení, nejsou vyřešeny procesní problémy spojené se znalectvím. Samotná profese jako taková je významně ovlivněna negativními mediálními kauzami. Zkušení znalci tuto profesi opouští a noví znalci za daných podmínek tuto praxi vykonávat nechtějí. Nedostatečné je i jejich finanční ohodnocení. Problémem je přesvědčit soudního znalce i k lektorské činnosti.

Podle náměstka ministra Mgr. M. Fraňka je v současné době otázka jejich odměňování v řešení. Na Ministerstvu spravedlnosti je již připraven návrh na úpravu jejich finančního ohodnocení v návaznosti na jejich profesní praxi.

V diskusi také zaznělo, že znalecká činnost se stává podstatnou součástí mnohých trestních i civilních řízení.

Podle prof. JUDr. A. Mackové, Ph.D. a některých dalších členů se jedná o pohled procesní, jakým způsobem pracovat se znalci, jakým způsobem instruovat znalce, v jakých fázích řízení znalce využít a mnohé další.

Prof. JUDr. A. Macková, Ph.D. doporučila Justiční akademii zvážit možnost vytvoření jakéhosi katalogu „konzultantů“, kteří by se mohli podílet na lektorské činnosti spolu se soudními znalci. V mnoha soudních řízeních, pokud to vyžaduje povaha věci, jsou odborní konzultanti přínosem. Jako příklad uvedla biochemika prof. RNDr. J. Konvalinku, CSc.

Podle některých členů Rady nelze směřovat otázku činnosti znalců a využití znalců. Rozdílné je znalecké dokazování a pak odborná témata jako je doprava, trestná drogová činnost apod., kde se prolíná jak činnost znalecká, tak činnost odborná. Ti, kteří nejsou znalci a nevystupují jako znalci, ale mají technické znalosti, se snaží své poznatky zprostředkovat účastníkům. Tato procesní problematika by mohla být součástí přednášek například pro justiční čekatele a asistenty.

V reakci ředitelka Mgr. L. Vodáková k tomu uvedla, že do vzdělávacích akcí, jejichž obsahová stránka to vyžaduje, jsou ve většině případů přizváni specialisté i z jiných oborů, nejen z řad soudních znalců. Ti dokáží sporné otázky vysvětlit i z jiného úhlu pohledu. Jako příklad uvedla zdravotnická témata, dopravní nehody, elektro koloběžky a elektro kola a jejich vliv při posuzování dopravní nehody a další. Podle ředitelky Justiční akademie se mnohdy může zdát, že semináře jsou podle názvu totožné, ale není tomu tak. Vždy obsahově reagují na aktuální situaci a změny, které se do této oblasti promítly. Justiční akademie nejde pouze cestou soudních znalců. Na danou oblast přednášky jsou zváni i erudovaní odborníci - konzultanti.

Prof. JUDr. A. Macková, Ph.D. na závěr diskuse upozornila na možnost v určitých sporech místo soudních znalců využít pojišťovacího ombudsmana. Jedná se zejména o spory se zdravotními pojišťovnami o náhradu škody za úrazy a nemoci, majetkové spory a mnohé další. Domnívá se proto, že účastníci vzdělávání by měli o této alternativní možnosti vědět.

Usneseno:

Rada schvaluje návrh nových lektorů, kteří ještě nepřednášeli na vzdělávacích akcích Justiční akademie jako doplněk ke stávajícímu platnému seznamu lektorů a zároveň schvaluje předložené vzdělávací akce nad plán. Tento schválený návrh tvoří doplněk ke stávajícímu plánu vzdělávání.

III. Různé

a) Ředitelka Justiční akademie Mgr. L. Vodáková se obrátila na Radu se žádostí o možnost předkládat Radě JA ke schválení tzv. „ad hoc“ lektory.

Jedná se zejména o lektory z oblasti trestního práva, kteří jsou svými nadřízenými nominováni z řad NCOZ, NÚKIB, PČR a dalších státních institucí. Právě u nich dochází k jejich velmi častým změnám na

odborných pracovních pozicích. Zároveň se jedná o specifická témata, která mohou přednášet pouze tito určené lektori a nelze je nahradit kýmkoliv jiným. Justiční akademie nemůže nikterak ovlivnit jejich výběr, pokud chce využít jejich odborných znalostí.

V krátké diskusi Rada vyjádřila souhlas s návrhem ředitelky Justiční akademie k výše uvedenému postupu.

b) V rámci dalšího bodu „Různé“ Mgr. L. Vodáková informovala Radu o vzdělávacích akcích, o které požádalo ministerstvo spravedlnosti a jsou určeny pro znalce a tlumočníky. Lektori jsou zajištěni ministerstvem spravedlnosti, Justiční akademie zajišťuje pouze stránku servisní. V současné době tyto semináře probíhají v Praze. Do budoucna se budou konat i v Kroměříži.

c) Dále Mgr. L. Vodáková informovala Radu o pomoci v souvislosti s ukrajinskou uprchlickou krizí. Pro tyto účely v Kroměříži vyčlenila budovu „E“, která byla dočasně převedena do užívání Ministerstva vnitra ČR, které také bude hradit náklady s tím spojené. V současné době je v Kroměříži 66 ubytovaných. Justiční akademii se podařilo získat dvě koordinátorky, které pomáhají s administrativou, lékaři a zejména začleněním těchto osob do běžného života a dětí do škol. Proběhla sbírka potřebných věcí mezi zaměstnanci Justiční akademie, byla dovybavena herna pro děti. Se zajištěním potřeb pomáhá i Unie státních zástupců a Soudcovská unie – oběma uniím patří poděkování.

Na dotaz, jak Rada v této věci může pomoci, ředitelka sdělila, že zvažuje na základě nabídky pomoci nejen ze strany soudců a státních zástupců, ale i dalších institucí v rámci rezortu justice, o zřízení transparentního účtu, který bude zveřejněn prostřednictvím webových stránek Justiční akademie.

Usneseno:

- a) Rada vyslovila souhlas se změnou ve schvalování „ad hoc“ lektorů.
- b) Rada bere informaci o vzdělávacích akcích pořádaných na základě požadavku Ministerstva spravedlnosti ke zkouškám znalců a tlumočnicků na vědomí.
- c) Rada bere informaci o opatřeních a pomoci Justiční akademie v souvislosti s ukrajinskou uprchlickou krizí na vědomí.

Termín konání příštího zasedání Rady Justiční akademie byl stanoven na 3. června 2022 (pátek) od 10,00 hod. Místo konání bude upřesněno v pozvánce.

Zápis zpracovala: Renata Korábová

Schválil: JUDr. Roman Fiala